



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 22/2015-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 4. februára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť 273 oprávnených voličov volebného obvodu mesta Podolíneec, zastúpených advokátom JUDr. Rastislavom Stašákom, 17. novembra 14, Stará Ľubovňa, vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy mesta Podolíneec konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť 273 oprávnených voličov volebného obvodu mesta Podolíneec **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 doručená sťažnosť 273 oprávnených voličov volebného obvodu mesta Podolíneec (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali nezákonnosť volieb poslancov do Mestského zastupiteľstva mesta Podolíneec a volieb primátora mesta Podolíneec (ďalej len

„voľby do mestského zastupiteľstva“ alebo „voľby primátora mesta“) konaných 15. novembra 2014.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú voličmi volebného obvodu Podolíneec, ktorí boli oprávnení voliť vo voľbách do samosprávy mesta konaných 15. novembra 2014. V zoznamoch voličov bolo zapísaných celkovo 2478 voličov a sťažnosť ústavnému súdu podalo 273 voličov, čo predstavuje viac ako 10 %, čím bola splnená podmienka uvedená v § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na získanie aktívnej legitímácie na podanie volebnej sťažnosti.

3. Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že za poslancov mestského zastupiteľstva boli zvolení 11 poslanci, ktorí boli jednak nominantmi politických strán (SMER – sociálna demokracia, Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana, Kresťanskodemokratické hnutie, SIEŤ) spolu v počte 8 a traja nezávislí kandidáti, ktorí získali od 438 hlasov (najmenej) do 721 hlasov (najviac). Za primátora bol zvolený D. M. (NEKA) s počtom hlasov 568. Na druhom mieste skončila I. B. (SMER – sociálna demokracia) s počtom hlasov 561 a na treťom mieste skončil J. S. (NEKA) s počtom hlasov 383. Celkový počet platne odovzdaných hlasovacích lístkov pre voľby do mestského zastupiteľstva bol 1475 a pre voľby primátora mesta bol 1512.

4. Sťažovatelia poukazujú na to, že vo voľbách došlo k porušeniu čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a § 31 ods. 2 a 6, § 36 a § 37 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) z týchto dôvodov:

i) voľby do prenosnej volebnej schránky vo volebnom okrsku č. 1 sa uskutočnili nezákonným spôsobom, pretože s prenosnou volebnou schránkou navštevovali voličov predsedníčka tejto okrskovej volebnej komisie M. B. (delegovaná SĽS, pozn.) a členka komisie A. M. (delegovaná SMER – SD, pozn.), ktoré sa tak rozhodli individuálne bez

osobitného hlasovania v okrskovej volebnej komisii. Pochybenie videli aj v tom, že po návšteve (M. K.) a následnom odovzdaní hlasovacích lístkov a obálky jej dcére D., ktorá odišla mimo nich do inej izby, členky komisie nemali vedomosť o tom, či M. K. skutočne bola doma a aj osobne vhodila hlasovacie lístky do prenosnej schránky.

Ako dôkaz tohto porušenia sťažovatelia označili priložené čestné vyhlásenie A. M.,

ii) pri príchode voličky, ktorá nemala občiansky preukaz, členovia komisie volebného okrsku č. 1 nepostupovali podľa § 31 ods. 2 zákona o voľbách a neumožnili jej hlasovať s tým, že má prísť s dokladom totožnosti, pričom táto sa už do volebnej miestnosti nevrátila.

Ako dôkaz tohto porušenia sťažovatelia označili priložené čestné vyhlásenie A. M.,

iii) okrsková volebná komisia č. 1 v priebehu sčítavania hlasov po rozdelení hlasovacích lístkov na dve časti konala tak, že predsedníčka komisie M. B. a člen komisie R. H. (delegovaný SDS, pozn.) odišli jednu časťou lístkov sčítavať do rohu miestnosti mimo dosah ostatných členov komisie a prítomných pozorovateľov. Odôvodnili to tým, „že ostatní členovia komisie ich vyrušujú. Po upozornení od ostatných členov komisie sa presunuli sčítavať hlasy za paraván (priestor určený na úpravu hlasovacích lístkov), kde taktiež nebolo možné vykonávať dohľad ostatnými členmi komisie ani prítomnými pozorovateľmi, čím ich postup bol rozpore s ustanovením § 36 zákona o voľbách.“. Neskôr „došlo aj k situácii, keď po sčítaní všetkých hlasov a následnom zapečatení volebnej schránky bola táto opätovne otvorená za prítomnosti len niektorých členov komisie, bez toho aby o tom hlasovali všetci jej členovia“, alebo došlo k tomu, že „počet obálok nachádzajúcich sa vo volebných schránkach presahoval o jednu obálku počet obálok vydaných voličom. Až v tomto momente si niektorý z členov komisie spomenul, že v zozname voličov nie je vyznačená p. K. u ktorej boli s prenosnou volebnou schránkou.“.

Ako dôkaz tohto porušenia sťažovatelia označili priložené čestné vyhlásenie A. M. a pozorovateľa M. D.,

iv) voľby do prenosnej volebnej schránky vo volebnom okrsku č. 2 podľa názoru sťažovateľov tiež prebehli nezákonným spôsobom. So schránkou navštevovali voličov M. D. (SDKÚ – DS) a I. T. (SĽS), ako aj zapisovateľ mestskej volebnej komisie v Podolínci L. A. a v niektorých prípadoch, a to pri hlasovaní J. M., A. S., Š. K., M. L. a jej syna M. L., ktorý napr. ani nepožiadaval o voľbu do prenosnej volebnej schránky, K. H. a jej manžela,

voliči hlasovali v neprítomnosti členov okrskovej volebnej komisie, „ktorým rovnako, ako aj zapisovateľovi miestnej volebnej komisie bola účasť pri hlasovaní odopretá“.

Ako dôkaz tohto porušenia sťažovatelia označili priložené čestné vyhlásenie L. A.,

v) v deň konania volieb dochádzalo k situáciám, „že voliť boli aj voliči, ktorí síce majú v meste Podolínece trvalý pobyt, avšak v skutočnosti žijú v obci Vyšné Ružbachy, kde sú zapojení aj do vykonávania aktivačných prác, a teda je zrejmé, že v meste Podolínece sa prakticky nezdržiavajú. Títo voliči boli dovezení pred volebnú miestnosť osobami podporujúcimi kandidatúru M. Všetci uvedení voliči majú v meste Podolínece trvalý pobyt na adrese Mestského úradu v Podolínci..., avšak nejavia trvalý záujem o dianie v meste Podolínece. Sme toho názoru, že uvedené osoby v skutočnosti nemali záujem voliť a z vlastnej vôle by k voľbám pravdepodobne vôbec neprišli...“

Prípacom sa zaoberali aj orgány PZ SR, avšak podozrenia z trestného činu volebnej korupcie sa nepreukázali, hoci bolo preukázané, že títo voliči boli treťou osobou zväzaní do mesta Podolínece...“.

V ďalšom sťažovatelia uviedli, že „[z]apečatené volebné urny, ktoré obsahujú platné a neplatné hlasovacie lístky, sú momentálne v úschove u zapisovateľa miestnej volebnej komisie... Podľa našich informácií zapisovateľka jednej z okrskových komisií spolu s predsedníčkou tejto komisie opakovane žiadali o vydanie týchto urien. Dokonca mali privolať hliadku PZ SR, aby im nahlásili, že zapisovateľ MVK zadržáva tieto urny... Ďalej mal byť podaný aj podnet na Okresnú prokuratúru v Starej Ľubovni, ktorý smeruje k odobratiu urien z úschovy zapisovateľa MVK... máme odôvodnené obavy, že po zmene štatutára Mesta Podolínece by mohlo dôjsť k ich poškodeniu, príp. znehodnoteniu, a teda by reálne mohla hroziť nepreskúmateľnosť volieb.“.

Ako dôkaz tohto porušenia sťažovatelia označili priložené potvrdenie obce Vyšné Ružbachy, pričom požiadali ústavný súd, aby v tomto smere zistil viac na Obvodnom oddelení Policajného zboru Podolínece (ďalej len „obvodné oddelenie Podolínece“).

5. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú vyhlásiť voľby do orgánov územnej samosprávy mesta Podolínece za neplatné.

6. K volebnej sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril zvolený primátor D. M., ktorý v podstatnom uviedol:

„K uvedenej sťažnosti si dovoľujem uviesť na základe nám známym skutočnostiam, že nie je ničím podložená a vnímame ju len ako pokus určitej skupiny ľudí v meste Podolíneč o zachovanie si mocenského vplyvu a svojho riadenia v meste.

Prvou podstatnou skutočnosťou k uvedenej sťažnosti je, že zápisnicu o výsledku volieb podpísali bez výhrad všetci členovia okrskových komisií a všetci členovia MVK.

V rámci týchto zápisníc nebola vznesená žiadna námietka voči priebehu volieb a ani žiadny z členov komisií neodmietol spomínanú zápisnicu podpísať ...

K čestným vyhláseniam si dovoľím uviesť, že čestné vyhlásenie L. A. - zapisovateľa miestnej (správne mestskej, pozn.) volebnej komisie v spomínaných voľbách a mimo iného právnik mesta Podolíneč v predchádzajúcom volebnom období... nemožno považovať inak ako účelové a právne irelevantné. Taktiež za účelové a právne irelevantné považujem čestné vyhlásenia členky volebnej komisie A. M. a pozorovateľa M. D. A. M. ako členka volebnej komisie sa taktiež volieb priamo zúčastnila, zápisnicu o výsledku volieb podpísala a proti jej výsledkom nevzniesla žiadnu námietku. Čestné vyhlásenie M. D. ako pozorovateľa zo strany neúspešného kandidáta môže byť ponímané jedine rovnakým spôsobom. Čestné vyhlásenia L. A. a A. M. možno považovať za účelové o to viac..., že obaja chodili s prenosnou volebnou schránkou k voličom, ktorí o to požiadali a k priebehu volebného aktu týchto voličov nemali žiadnu pripomienku a výhradu...

Na potvrdenie týchto tvrdení si dovoľujem súdu predložiť čestné prehlásenie manželov Š. a A. K., osôb, ktorí boli v predmetnej sťažnosti označené za osoby, pri ktorých malo dôjsť k volebnému porušeniu pri voľbe mimo volebnej miestnosti. Zneužitie mien osôb, ktorí sú občanmi mesta Podolíneč takmer 60 rokov, pre udržanie vplyvu a riadenia v meste skupinou osôb nie je možné považovať ináč, ako minimálne za hanlivé a nedôstojné.

K... neumožneniu voliť voličke bez občianskeho preukazu, rozdeleniu hlasovacích lístkov pri sčítavaní hlasov ako i pri voľbách odstránenej vade ohľadom počtu obálok, kde údajne počet obálok nachádzajúcich sa vo volebných schránkach presahoval o jednu obálku počet vydaný voličom, nepovažujem sa vyjadrovať bližšie za potrebné, nakoľko tieto ničím nepodložené tvrdenia, vzhľadom k riadnemu podpísaniu zápisnice o výsledku volieb všetkými členmi volebnej komisie a ku skutočnosti, že v spomínanej zápisnici nebola

vznesená žiadna námietka ohľadom priebehu volieb, možno považovať za právne irelevantné so subjektívnou snahou o spochybnenie demokraticky a zákonne skončených volieb.

K sťažnosti..., že voliť boli aj voliči, ktorý síce majú v meste Podolínece trvalý pobyt, avšak v skutočnosti žijú v obci Vyšné Ružbachy... považujem za nezmyselné a ničím podložené. Dovolím si uviesť, že právo voliť v mieste svojho trvalého pobytu je ústavným právom každého občana... a predmetné podanie bolo prešetrované tiež orgánmi PZ SR, ktoré tento podnet ako i všetky ostatné podnety v deň volieb vyhodnotili ako neopodstatnené. ... považujem za potrebné taktiež uviesť, že na základe akých informácií podávateľa sťažnosti uvádzajú, že išlo o voličov môjho klienta, berúc do úvahy volebné tajomstvo každého občana...

... k manipulácii s volebnými schránkami došlo až po právoplatne skončených voľbách aj to neúspešnou kandidátkou na primátorku mesta a ľuďmi z jej okolia. Zabezpečenie volebných schránok po prebratí mesta novým štatútom považujeme za nezmyselné, nakoľko môj klient, keďže vo voľbách kandidoval ako nezávislý kandidát, nemal zastúpenie medzi členmi volebnej komisie, narábanie s volebnými schránkami nemal ako ovplyvniť a ako úspešný uchádzač na post primátora mesta na to nemal žiaden rozumný dôvod a ani záujem a tak k narušeniu mohlo dôjsť len zo strany neúspešnej kandidátky.

Za ďalšiu dôležitú skutočnosť k uvedenému podaniu si dovoľm uviesť, že určitý počet sťažovateľov ani nepodpísalo spomínanú sťažnosť..., nakoľko boli pri podpisovaní uvedení do omylu ohľadom predmetu ich podpisu, dokonca v jednom prípade som prišiel k zisteniu, že osoba uvedená v zozname sťažovateľov ani žiadny dokument nepodpísala a jej podpis na sťažnosti bol falošný, o čom dokladám súdu čestné vyhlásenia týchto osôb, ktoré mi poskytli potom, ako sa dozvedeli o podanej sťažnosti na ústavný súd... si myslím že do dnešného dňa niektorí podpísaní sťažovatelia nemajú ani vedomosť o podanej sťažnosti na Ústavný súd...

O pokuse manipulácie skončených volieb po voľbách možno považovať aj činnosť právnik mesta Podolínece a súčasne zapisovateľa miestnej volebnej komisie A. a to konkrétne dňa 24.11.2014, keď došiel za členom komisie M. D... a navádzal ho na podpísanie čestného prehlásenia o nezákonnosti a neústavnosti volieb v meste Podolínece

konaných dňa 15.11.2014. Čestné prehlásenie, že sa tak stalo predkladám ústavnému súdu v prílohe...

Za potrebné považujem uviesť, napriek skutočnosti, že to nie je priamo k meritu veci sťažnosti, považujem snahu o nezaregistrovanie môjho klienta ako kandidáta na primátora mesta vo voľbách v meste Podolíneč dňa 15.11.2014 právnikom mesta a súčasne zapisovateľom miestnej volebnej komisie. Registrácie sa môj klient musel domáhať súdnou cestou, návrhom na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta, ktorému Okresný súd v Starej Ľubovni vyhovel a môjho klienta zaregistroval... navrhujeme Ústavnému súdu... aby predmetnú sťažnosť na základe predbežného prerokovania odmietol.“

7. K podaniu odporca priložil čestné vyhlásenia „Š. a A. K... I. B... M. D... K. M... T. M... S. L... J. Z... A. S... Z. P... J. P... M. H... K. K... D. Z... P. A... M. D... uznesenie okresného súdu v Starej Ľubovni o zaregistrovaní kandidáta D. M.“.

Z týchto listinných podkladov ústavný súd zistil, že

(i) pri hlasovaní do prenosnej volebnej schránky „hlasovali podľa svojho vedomia a svedomia za účasti prítomných členov volebnej komisie. Nedošlo k žiadnej manipulácii s volebnými obálkami alebo hlasmi“ (manželia K.),

(ii) „... som sa nepodpísala pod žiadnu sťažnosť pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v meste Podolíneč“ (I. B.),

(iii) svoje podpisy poskytli na iný účel, ako podanie sťažnosti pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v meste Podolíneč, čím boli uvedení do omylu (M. D., K. M., T. M., S. L., J. Z., A. S., Z. P., J. P., M. H., K. K., D. Z., P. A.),

(iv) „24. novembra 2014 došiel za mnou právnik... L. A., aby som mu podpísal čestné vyhlásenie, že... voľby v Podolínci konané dňa 15.11.2014 boli nezákonné... Ja som mu odpovedal, že ako zapisovateľ predsa vie, že všetko bolo v súlade so zákonom“ (M. D.).

8. Z obsahu záznamu obvodného oddelenia Podolíneč č. ORPZ-SL-OPP5-157-008/2014 z 15. novembra 2014 vyplýva: „Po príchode do obce Vyšné Ružbachy hliadka spolu s operatívnou hliadkou vyťažila vyššie uvedené osoby (F. H., B. H. a L. H., pozn.) k ovplyvňovaniu a hlasovaniu v meste Podolíneč, kde samostatným vyťažovaním osôb bolo

zistené, že p. H. z Podolínce prišiel na telefonickú žiadosť F. H. do obce Vyšné Ružbachy, nakoľko menovaný je u p. H. zamestnaný a nemal sa ako dostaviť do mesta Podolínec k voľbám, kde po príchode do mesta ho p. H. vysadil... v Podolínci a menovaný spolu s rodinou išli na mestský úrad odvoliť a následne nakúpiť do mäsiarne. Ďalej vyššie uvedené osoby neuviedli skutočnosti, ktoré by viedli aby ich p. H. navádzal ako a koho majú voliť. Počas presunu do mesta Podolínec sa bavili o práci v T., kde momentálne pracujú.

Vyťažovaním uvedených osôb nebolo potvrdené ovplyvňovanie volieb v meste Podolínec.“

II.

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu. Podľa čl. 129 ods. 7 poslednej vety ústavy podrobnosti o postupe ústavného súdu ustanoví zákon.

10. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa § 31 ods. 2 a 6 zákona o voľbách volič po príchode do volebnej miestnosti preukáže svoju totožnosť a po zázname v zozname voličov dostane od komisie obálku a hlasovacie lístky. Ak volič nemá preukaz totožnosti a žiadny z členov okrskovej volebnej komisie ho nepozná, komisia požiada, aby volič preukázal svoju totožnosť svedectvom dvoch osôb známych komisii. Ak tak neurobí ani do ukončenia hlasovania, hlasovanie sa mu neumožní (odsek 2). Volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania (odsek 6).

Podľa § 36 zákona o voľbách v miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčíta hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich

odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia.

Podľa § 37 zákona o voľbách po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky, a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia použila na výslovnú žiadosť jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša (odsek 1). Okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči (odsek 2). Po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdelí hlasovacie lístky pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce (primátora). Potom zistí počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Výsledky zapíše do zápisnice o hlasovaní (odsek 3). Každý člen okrskovej volebnej komisie môže nazeráť do hlasovacích lístkov. Predseda okrskovej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov (odsek 4).

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

13. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie, alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat', ale aj doložiť dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

14. Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

15. V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočiteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (napr. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

16. Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenia sťažovateľov môžu vytvoriť reálny predpoklad uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby poslancov mestského zastupiteľstva a primátora mesta za neplatné, a súčasne posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. Sťažovatelia (ako oprávnení voliči) v sťažnosti namietajú porušenie čl. 30 ods. 4 ústavy a ustanovení § 31 ods. 1, 2 a 6, § 36 a § 37 zákona o voľbách okrskovými volebnými komisiami v meste Podolíneec pri voľbách poslancov do mestského zastupiteľstva a voľbách primátora mesta.

18. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti a jej príloh (body 2 až 5), ako aj vyjadrenia odporcu priložených príloh (body 6 a 7) a z oznámenia orgánov činných v trestnom konaní (bod 8), volebnej dokumentácie a ostatných predložených dôkazov dospel k záveru, že v súvislosti s napadnutými voľbami poslancov do mestského zastupiteľstva a volieb primátora nedošlo k namietanému porušeniu ustanovení zákona o voľbách (bod 17) takým závažným spôsobom, ktorý by mohol ovplyvniť výsledok napadnutej voľby poslancov a tiež primátora mesta, a označené dôkazy sťažovateľmi už na prvý pohľad nasvedčujú tomu, že ich sťažnosť je účelová a najmä zjavne neopodstatnená.

19. K nosným dôvodom neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy mesta Podolíneč konaných 15. novembra 2014 uvádzaným sťažovateľmi v bode 4 ústavný súd predovšetkým predostiera, že v prvom rade sa musel vysporiadať s rozdielnym prístupom „korunných“ svedkov sťažovateľov Ľ. A. a A. M. k predmetným voľbám jednak ako členov príslušných volebných komisií a jednak ako neskorších svedkov, na vyjadreniach ktorých má stáť základ neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy mesta Podolíneč konaných 15. novembra 2014 [pozri bod 4(i), (ii), (iii) a (iv)]. V tejto súvislosti ústavný súd zhodne s tvrdením odporcu (bod 6) uvádza, že Ľ. A. ako zapisovateľ mestskej volebnej komisie ani A. M. ako členka okrskovej volebnej komisie č. 1 žiadne výhrady k uskutočneným voľbám v meste Podolíneč nemali a zápisnicu podpísali bez akýchkoľvek výhrad. Podobne tak príslušné zápisnice (okrskových, obvodnej a mestskej) volebných komisií podpísali aj všetci ostatní ich členovia, pričom nikto z nich k uskutočneným voľbám (ich priebehu) nemal žiadne výhrady, čím jednoznačne všetky volebné komisie vytvorené v meste Podolíneč (vrátane Ľ. A. a A. M. ako ich členov) legitímne osvedčili výsledky dosiahnuté vo voľbách poslancov do mestského zastupiteľstva a primátora mesta Podolíneč.

20. *Ústavný súd už vo veci sp. zn. PL.ÚS 20/2011 uviedol – najskôr citujúc § 42 ods. 1 zákona o voľbách, podľa ktorého miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb osobitne pre každý volebný obvod. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú, že „[z] citovaného vyplýva, že každý člen volebnej komisie má právo odmietnuť podpísať zápisnicu a uviesť dôvody, prečo ju odmietol podpísať. Ak zápisnicu podpíšu všetci členovia volebnej komisie bez výhrad, ústavný súd považuje túto skutočnosť v zásade za dostatočne hodnovernú na to, aby verifikoval zistený výsledok volieb, pričom na následné námietky o tom, že niektorý z členov volebnej komisie o význame svojho podpisu nevedel, resp. zápisnicu podpísal pod nátlakom..., bez toho, aby k tejto námietke boli uvedené aj ďalšie relevantné skutočnosti, spravidla neprihliada.“*

Na vyslovenom právnom názore ústavný súd zotrúva aj v súvislosti s naznačenou diskrepanciou v postoji Ľ. A. a A. M. (ktorí ani netvrdili, že o význame svojho podpisu nevedeli, resp. že zápisnicu podpísali pod nátlakom, pozn.), ktorých neskoršie tvrdenia preto

nepovažuje za vierohodné, teda za také, ktorým je možné bez ďalšieho priznať istú dôkaznú váhu. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľa v naznačenom rozsahu neunesli bremeno tvrdenia (čo je ich zákonná povinnosť), a teda namietané údajné porušenia zákona o voľbách nie sú ani skutkovo a ani právne dostatočne podložené a odôvodnené. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ani samotné politické strany, ktoré sa zúčastnili volieb do orgánov územnej samosprávy mesta Podolíneč a ktorým boli zaslané výzvy, aby sa vyjadrili k sťažnosti, na tieto výzvy vôbec nereagovali (napr. zástupca SMERU – SD, za ktorý kandidovala neúspešná kandidátka na post primátora, výzvu ústavného súdu prevzal 29. decembra 2014, pozn.). V neposlednom rade z obsahu spisového materiálu vyplýva, že L. A. za zapisovateľa mestskej volebnej komisie menovala predchádzajúca primátorka, ktorá vo voľbách skončila druhá v poradí, a pred voľbami ako právnik pracoval na mestskom úrade Podolíneč.

21. Podobne ani písomné vyjadrenie M. D. z 21. novembra 2014 „pozorovateľa z radov občanov“, ktorému bola odobrená účasť pri spočítavaní hlasov vo volebnom okrsku č. 1 [pozri bod 4(iii), zrejme ide o neúspešného kandidáta na poslanca za SMER – SD], spochybňujúce spôsob sčítavania hlasov, nemožno z hľadiska určitosti, konkrétnosti a rozumnej dostatočnosti považovať za také, ktoré by mohlo osvedčiť prípadnú manipuláciu pri spočítavaní hlasov. Naopak, sám dosvedčuje, že problém prevyšujúcej jednej obálky má racionálne vysvetlenie, na ktorom sa bez výhrad zhodli členovia okrskovej volebnej komisie (nebola zakrúžkovaná p. K., ktorá hlasovala). Rovnako tvrdenie o tom, že dvaja členovia volebnej komisie spočítavali hlasy pri pódiu, bez ďalšieho nemá žiadnu právnu relevanciu.

22. V súvislosti s tvrdením sťažovateľov uvedeným v bode 4(v) ústavný súd k tam uvedeným výhradám primeraným spôsobom poukazuje na obsah záznamu obvodného oddelenia Podolíneč (bod 8), ktorý ho v celosti vyvracia, resp. prinajmenšom ho nijako nepotvrďuje. Podobne žiadnu protizákonnosť ústavný súd nevidí v tvrdení uvedenom v bode 4(ii), ktoré vychádza od A. M., a to už len z dôvodu, že neuviedla meno voličky, ktorú tak ona, ako aj ďalšia členka volebnej komisie nepoznali, preto jej povedali, aby si doniesla doklad totožnosti. Uvedený postup bol navyše v okolnostiach uvedeného naopak súladný so zákonom.

23. Nad rozsah už uvedeného (body 19 až 22) ústavný súd k voľbám do prenosnej schránky poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. PL. ÚS 20/2011), podľa ktorej „za slobodný výkon volebného práva osobami, ktoré požiadali, aby mohli hlasovať mimo volebnej miestnosti, t. j. do prenosnej volebnej schránky, zodpovedá volebná komisia, resp. jej členovia, ktorí boli vyslaní k voličom s prenosnou volebnou schránkou“, pričom relevantnou skutočnosťou pre možnosť konštatovania porušenia volebného zákona v takýchto prípadoch môžu byť neprimerané aktivity smerujúce k ovplyvneniu hlasovania voličov (napr. nabádanie, ako má voliť a pod.), čo sťažovatelia vo volebnej sťažnosti ani netvrdia, čím sa závažnosť ich námietky podstatným spôsobom znižuje, keďže ňou nepreukazuje príčinnú súvislosť medzi nimi tvrdným porušením volebných predpisov a namietaným výsledkom volieb. V konfrontácii so samotnými tvrdeniami sťažovateľov o porušení zákona o voľbách pri hlasovaní viacerých voličov do prenosnej schránky však stojí už uvedené (body 19 a 20), ako aj vyjadrenie odporcu (bod 6) a napr. aj obsah čestného vyhlásenia manželov K. [bod 7(i)].

24. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že predovšetkým sťažovateľ v konaní o neústavnosti a nezákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí neústavnosť a nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenia aj primerane doložiť navrhovanými dôkazmi (m. m. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 94/07, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 29/2011). Dôkazy označené sťažovateľmi vo volebnej sťažnosti však treba považovať za také, ktoré nijakým spôsobom nepreukazujú závažné porušenie ústavy ani zákona o voľbách, ak navyše všetky tvrdenia sťažovateľov uvádzané v sťažnosti majú len všeobecnú hypotetickú povahu, navyše vnútorne protirečivú (body 19 a 20). Sťažovatelia neuviedli žiadne skutkové tvrdenie o konkrétnej manipulácii pri sčítaní hlasov alebo o inom konkrétnom nezákonnom zásahu do správnosti zistenia dosiahnutého volebného výsledku. Ústavný súd preto na základe svojho rozhodovania o sťažnosti sťažovateľov proti výsledkom napadnutých volieb považoval oficiálny výsledok sčítania, ku ktorému dospela mestská volebná komisia a nižšie volebné komisie, kde sa pri sčítavaní hlasov zúčastnilo vo volebnom okrsku č. 1 až 13 pozorovateľov a vo volebnom okrsku č. 2 spolu 10 pozorovateľov, za správny, nespochybniteľný a zákonný. Nie bez významu v tomto ohľade je skutočnosť, že posudzované voľby volebnou sťažnosťou nespochybnil

nikto z neúspešných kandidátov na poslancov a primátora, ale boli to voliči [k tomu pozri tiež bod 7 (ii),(iii) a (iv)], s najväčšou pravdepodobnosťou práve politickí sympatizanti neúspešnej kandidátky na funkciu primátora mesta Podolíne. Ústavný súd podotýka, že nie je povinný vyzývať advokáta sťažovateľov ako osobu kvalifikovanú na odstránenie nedostatkov podania, pretože prílohy k sťažnosti – čestné vyhlásenia *prima facie* nemajú bez ďalšieho formálnoprávnu relevanciu už len z dôvodu, že obaja „korunní“ svedkovia uvádzanej neústavnosti a nezákonnosti volieb predtým ako reprezentanti volebných orgánov proti voľbám nič nenamietali.

25. Členovia okrskových volebných komisií koordinovali voľby a dohliadali na správnosť hlasovania v súlade so zloženým sľubom (29. októbra 2014), nikto na nich ani nepodal žiadne trestné oznámenie, že došlo prípadne k úmyselnému konaniu s cieľom ovplyvniť výsledok volieb. Podstatná nie je v tejto súvislosti ani sťažovateľmi namietaná skutočnosť, že okrskové volebné komisie nekonali zákonne v tom, že údajne neodhlasovali, kto pôjde za voličmi, ktorí požiadali voliť do prenosnej schránky, pretože okrem jednej členky, ktorá toto sama mala porušiť a neskôr to namietala na ústavnom súde (A. M.), to ostatní členovia volebnej komisie v priebehu volieb nenamietali. Zo sťažnosti taktiež nevyplývalo, že by došlo pri volebnom akte do prenosnej schránky k nedodržaniu zásady tajnosti hlasovania podľa § 31 ods. 6 zákona o voľbách. Zo všetkých relevantných podkladov predloženej sťažnosti a vyjadrení účastníkov je tiež zrejmé, že to bola iba aktivita zapisovateľa mestskej volebnej komisie (právnik mesta za predchádzajúcej primátorky, teraz neúspešnej kandidátky na funkciu primátora mesta, pozn.), ktorý jednak sám oslovoval oprávnených voličov na podpísanie petície [niektorí voliči nevedeli, čo podpisujú, niektorí uviedli, že niekto sfaľšoval ich podpis, a iní zasa uviedli, že pri voľbách do prenosnej schránky nedošlo k porušeniu zákona o voľbách, (bod 7)], a preto aj predložený zoznam oprávnených voličov ako aktívne legitimovaných na podanie sťažnosti (ich počet) bol napokon reálne spochybnený aj samotným vyjadrením odporcu (bod 6).

26. Ústavný súd v neposlednom rade dodáva, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od ústavného súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť, ktorej opodstatnenosť v danej veci (vzhľadom na kvalitu a rozsah doteraz produkovaných

dôkazov) môže vyplývať napríklad zo snahy sťažovateľov pokračovať v politickom/volebnom zápase aj v povolebnom období (obdobne PL. ÚS 86/2011). Uvedenému nasvedčuje tiež skutočnosť, že odporcu pôvodne volebná komisia odmietla zaregistrovať ako kandidáta na funkciu primátora mesta Podolíneč, čo bolo reparované až neskorším zásahom zo strany Okresného súdu Stará Ľubovňa (bod 6 *in fine*).

27. Ústavný súd preto na základe uvedených skutočností už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol volebnú sťažnosť sťažovateľov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2015